

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. III. De Adventu & Prædicatione Henoch & Heliæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

instar Chore, Dathan & Abiron deglucitur cum suo pseudopropheta vivus à terra, & sic per Angelum præcipitabitur in infernum. Cui consonat illud Apoc. 19. *Et apprehensa est bestia, & cum ea pseudopropheta. Vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure: & ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, qui procedit de ore ipsius; id est, iussu & imperio Christi, quo scilicet ignis de caelo descendit, & exercitus cum regibus Antichristo adherentibus devoravit, ut colligitur ex Apoc. 20.*

Cum occidetur pseudopropheta, & exercitus adherentes.

24. Quanto ab hinc tempore sequetur iudicium non constat.

Rejicitur, quod quidam ex Dan. 12. consicunt de quadraginta quinque diebus.

Longius omnino tempus sita pererit.

Quantum denique temporis post mortem Antichristi supererit usque ad diem Judicii, incertum est. Varii quidem numerant solos quadraginta quinque dies ex Dan. 12. ubi cum ab abolitione jugis sacrificii Angelus numerasset mille ducentos nonaginta dies, superaddens alios quadraginta quinque dies, subdit: *Beatus qui expectat & pervenit usque ad dies mille trecentos triginta quinque*, quali videlicet tunc Christus venturus sit ad iudicium. Sed sine fundamento. Nam (ut omitam quod Nonnulli accipiant hos dies mille trecentos triginta quinque velut prioribus condistinctos; alii per quadraginta quinque dies intelligant totidem annos, inconsequenter tamen ad dies priores secundum litteram intelligendos) in primis sic alioquin determinate præsciri posset dies iudicii, ab initio persecutionis Antichristi, inque scilicet computando dies mille trecentos triginta quinque, cum tamen etiam tunc sit futurus dies domini ignotus, utpote venturus sicut fur in nocte 1. ad Thessal. 5. Et illud Matth. 24. *De die autem illa & hora nemo scit; etiam tu. &c.* erit verum. Nam (ut subditur) erunt homines sicut in diebus Noë, scilicet edentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes usque ad diem iudicii. Quod similiter non consistit cum ista temporis brevitate, & quidem adeo determinate expressâ, post tantas clades & persecutiones.

Præterea cum Antichristo cædetur à Deo Gog & Magog (quorum nominum mentio est Apocal. 20. De eodem prælio agitur cap. 19. & fusè Ezechiel 39.) clade tantâ, ut sepultura cadaverum sint impendendi septem menses ad mundandam terram Ezech. 39. ubi insuper fit mentio septem annorum. Sanè longius tempus videtur requirere perfecta Judæorum conversio cum subsequenti pacifico exercitio fidei Christianæ. Ut proinde Ecclesia tunc reditura credatur ad magnam pacem & tranquillitatem: post quam, etsi non longam, inopinatè veniet Dominus ad iudicium. Dicitur itaque beatus, qui pervenit usque ad dies mille trecentos triginta quinque, quia cæsis hostibus circa illud tempus incipient prodire securè in publicum ministri Ecclesiæ, & fungi officiis suis, atque restaurare destructa, omni metu deposito &

plena atque jam publicè & tâ certitudine de omni periculi cessatione.

QUÆSTIO III.

De Adventu & Prædicatione Henoch & Eliæ.

DE hac re sic in primis enuntiat Propheta Evangelicus Mat. 11. *Dabo duobus Testibus meis, & prophætabunt diebus mille ducentis sexaginta annis saccis.* Hinc certum est apud omnes, duos à Deo mittendos in testimonium contra Antichristum durante eius persecutione, veluti præcursores secundi adventus ad iudicium, illosque ab Antichristo circa finem suæ tyrannidis afficiendos martyrio.

Porrò duos hos testes fore Henoch & Eliam est communis doctrina Patrum & Theologorum ac Interpretum, atque etiam sensus Fidelium. Quod de utroque probatur ex eo, quod communi sensu Patrum & Fidelium constat, eos adhuc vivere, adeoque non ob alium finem translatos esse in locum secretum, quàm ut in fine mundi testimonium dent Christo; Henoch quidem, quia vixit tempore Legis naturæ, specialiter pro conversione Gentium, Eliam vero, quia tempore Legis scriptæ, pro conversione Judæorum. Idem quoque satis exprimit Scriptura. De Henoch Genes. 5. ubi non dicitur de illo, uti de reliquis, *& mortuus est, sed, Ambulavit que coram Deo, & non comparuit, quia tulit eum Deus.* Et ad Hebr. 11. *Fide Henoch translatus est, ne videret mortem &c.* De Helia vero 4. Regum 2. ubi dicitur, quod per turbinem in curru igneo ascenderit cælum.

Præterea probatur ex eo, quod Eccli. 44. dicatur *Hench Translatus in paradysum* (Nota in Græco non haberi *ly in paradysum*, nec nominari aliquem locum) *ut converteret Gentibus penitentiam, prædicando scilicet in fine sæculi.* Et cap. 48. de Elia dicitur: *Qui scriptus es in iudiciis temporum lenire iracundiam Domini, conciliare cor Patris ad filium, & restituere tribus Jacob.* Et clarius Matth. 17. *Elias venturus est, & restituet omnia.* Et Malach. 4. *Ece ego mittam vobis Eliam prophetam, antequam veniat dies Domini magnæ & horribilis.* Ad Eliam quoque satis aperte alluditur Apoc. 11. ubi dicitur: *Et si quis voluerit eos nocere, ignis exiet de ore eorum & devorabit inimicos eorum; & si quis voluerit eum ledere, sic oportet eum occidi. Hi habent potestatem claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum.*

Ex quibus etiam & sequentibus patet, quod ipsorum prædicatio erit in veris signis & prodigiis, quibus contra & supra Antichristum veritatem prædicationis suæ confirmabunt, ac tum Gentes, tum Judæos ad fidem Christi convertent. Quæ Judæorum conversio sub vesperam seu finem

nem mundi, juxta varios prædicta quoque est Psal. 58. *Convertentur ad Vesperam, & famem patentur ut canes, & circumibunt civitatem.*

27. An verò omnes omnino Judæi tunc convertendi & salvandi sint, merito dubitari posset, ideo quòd *Matth. 17.* de Elia dicitur: *Restituet omnia.* Et quòd *ad Rom. 11.* tamquam singulare mysterium Apostolus tradat, *quia cæcitas ex parte contigit in Israel, donec intret plenitudo gentium, & sic omnis Israel salvus fiet.* Sed hæc loca satis verificantur in maxima convertendorum ex omnibus tribubus multitudine, ex quarum tamen singulis de facto seu constanter convertentur soli electi (quales utique non erunt, omnes tunc usque ad unum) prout satis exprimitur *Dan. 12.* *In tempore illo salvabitur populus tuus, omnis qui inventus fuerit scriptus in libro; supple, vitæ: in quo soli electi sunt scripti.* Idemque videtur conformius libero

Quorum pars maxima tunc convertetur.

28.

Partim Elia vivens, partim de mortuo.

& instabili hominis arbitrio in tanta multitudine. Eodem sensu & modo intrare dicitur plenitudo Gentium; ex quibus tamen plurimi non salvantur. Credi tamen potest, plerisque Judæos tunc serio convertendos. Quòd verò *Apo. 7.* referantur signati ex quavis tribu duodecim millia salvandorum; non denotat istum præcisè fore numerum, sed numerus duodenarius velut universalis positus est; certus pro incerto. Quàmvis quoque tribus Dan ibi non annumeretur, sive in odium Antichristi, sive quia tribus ista deflexit primò ad idolatriam; non infertur tamen inde, quòd nulli vel non multi ex ista tribu convertendi sint: præsertim cum Scripturæ aliæ sint generales. Et dato, quòd ex ea sit Antichristus nasciturus, ei tamen veluti se gerenti quasi de familia David, non potius adhærebit ista tribus, quàm ceteræ. Denique post cladem Antichristi adhuc locus esse posset conversioni eorum, qui ex ista tribu Antichristo adhæserant; ut mox ostendetur.

Si queratur, quo modo Judæi sint per Eliam convertendi; cum sint adhæsurus omnes Antichristo tamquam Messia? Resp. Antichristum quidem in initio Judæis placiturum, postea tamen defecturum ab eorum religione, ac contempto Messia titulo se gesturum pro Deo unico, & solo adorando: adeoque Judæos visis miraculis & auditâ prædicatione Eliæ, omnique spe venturæ Messia privatos reversuros ad Dominum, & Christum ejus Jesum. Quòd si vivente adhuc Elia plures non sint conversi, convertentur saltem postea, visâ resuscitatione Henoch & Eliæ post occisionem, ac mirabili assumptione in caelum, de qua statim; visâ quoque brevi sequente strage & mirabili punitione Antichristi cum suis; sicque in memoriam revocatâ prædicatione, confirmandâ quoque deinceps per ministros Ecclesiæ.

Contra certam & communiter receptam doctrinam, Nonnulli olim censuerunt Moysen. Alii (ut *Victorinus Martyr*) Jeremiam venturum cum Elia in fine mundi. Denique *Hippolytus Martyr* putavit Joannem Evangelistam mittendum ad refutandum Antichristum. Sed hæc somnia sunt infundata. Constat enim ex Scriptura Moysen esse mortuum. Idem constat ex *Martyrologio Romano* & veteribus Patribus de Jeremia, eum scilicet esse in Taphnis oppido Ægypti, quòd à Judæis eò confugientibus abductus fuerat lapidatum, ibidemque sepultum. Idem constat ex Patribus communiter, de Joanne Evangelista, quòd scilicet obierit sub Trajano Anno Domini 68. Contra quem præterea facit, quòd in Apocalypsi fiat tantum mentio duorum testium.

29. Præter hos nemo alius venturus est. sive Moyses, sive Jeremias, sive Joannes Apostolus.

Nec refert, quòd *Apo. 11.* referantur plagæ similes Ægyptiacis infligendæ per duos testes seu prophetas. Nam inde non sequitur fore eosdem infligentes.

30. Ostenditur oppositam conjecturam esse infundatam quoniam ad Moysen. Et Jeremiam.

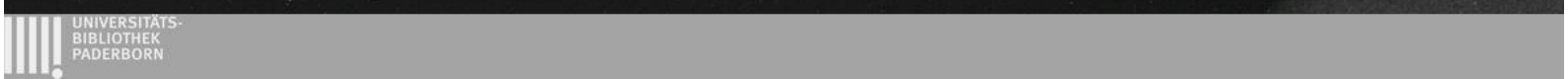
Similiter non refert, quòd *Jerem. 1.* dicitur: *Prophetam in Gentibus dedi te.* Datus enim est propheta ad Gentes, quatenus partim in Judæa, partim in Ægypto multa diversis Gentibus prædixit, signanter Ægypto instans à Nabuchodonozor rege seu Chaldæis excidium.

Denique non refert, quòd Christus *Matth. 16.* dixerit: *Sum de his stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.* Et *Joan. 21.* *Sic enim, Joannem, volo manere donec veniam.* Et *Apo. 10.* eidem dicitur in spiritu: *Oportet te iterum prophetare Gentibus, & populis, & linguis & regibus multis.* Non refert, inquam, nam primum fuit impletum juxta quosdam in gloriosa Christi resurrectione; vel (ut rectius Alii) in Joanne & duobus aliis post sex dies in transfiguratione Christi. Secundum non est asserentis, sed conditionatè supponentis, q. d. Si (ut Syriaca & Græca & nonnulla Exemplaria Latina & passim Commentatores Græci habent) vel esto, sic cum volo manere donec veniam ad judicium, quid ad te pertinet hoc curiosius inquirere? Unde ipse Joannes *c. 21.* infundatum sermonem, qui exiit inter fratres, quòd discipulus ille non moritur, corrigens ait: *Et non dixit Jesus, assertivè scilicet, non moritur, sed, conditionatè, sic (aliàs si) enim volo manere donec veniam, quid hoc ad te.* Tertium denique impletum est in sequentibus capitibus Apocalypsis. Adde *prophetare* à multis Patribus explicari, ut sit idem ibi, quòd prædicare seu evangelizare; id autem Joannes post id tempus de novo præstitit.

similiter non evangelistam.

31. Descriptum Apoc. 11. Henoch & Elia Martyrum. Mox syrium.

Cum itaque hi duo testes fuerint testimonium suum contra Antichristum, idem seu bestia faciet adversum eos bellum, & vincet illos, & occidet eos, ut dicitur *Apocal. 11.*

Moxque subditur: *Et corpora eorum jacebunt in plateis civitatis magna, ubi & Dominus eorum crucifixus est; scilicet per tres dies & dimidium, & corpora eorum non sinent poni in monumentis, & inhabitantes terram gaudebunt super illos..... quoniam hi duo propheta cruciaverunt eos, qui habitabant super terram.*

Ac sub-
quens resus-
citatio glo-
riosag, in
calum as-
censio.

Postea ibidem subditur eorum resuscitatio & glorificatio: *Et post dies tres & dimidium spiritus vita à Deo intravit in eos, & steterunt super pedes suos, & timor magnus cecidit super eos, qui viderunt eos. Et audierunt vocem magnam dicentem eis: Ascendite huc. Et ascenderunt, per dotem agilitatis, in calum in nube: & viderunt illos inimici eorum. Et in illa hora factus est terra motus magnus & decima pars civitatis cecidit: & occisa sunt in terra motu nomina hominum septem millia, & reliqui in timorem sunt missi, & dederunt gloriam Deo celi. De quibus præterea nil superest dicendum. Si quæ in verbis præfatis occurrerit dubitatio videri poterunt Interpretes.*

Cum horri-
bili terra
motu.

QUÆSTIO IV.

De reliquis Signis antecedentibus Iudicium universale.

32.
Iudicium
antecedet
Evangelii
prædicatio
ac successiva
receptio
per totum
mundum,

P R I M U M inter signa alia iudicium extremum antecedentia ponitur, tum à veteribus Patribus, tum à recentioribus Doctoribus prædicatio Evangelii per totum mundum. Omnibus enim Gentibus & Nationibus successivè ac temporibus divinæ providentiæ opportunis annuntiandus est Christus, atque etiam recipiendus, eatenus saltem, quod ubique aliquanto tempore vigeat ac prævaleat publicum fidei Christianæ exercitium: ut impleatur promissa Christo omnium Gentium hereditas *Psal. 2. Dabo tibi Gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Psal. 71. Dominabitur à mari usque ad mare, &c. omnes Gentes servient ei. Psal. 85. Omnes Gentes quascumque fecisti venient & adorabunt coram te Domine &c. Et Apoc. 7. describuntur electi ex omnibus gentibus, populis & linguis. Denique *Matth. 24. dicitur: Et prædicabitur Evangelium hoc in universo orbe in testimonium omnibus Gentibus; & tunc veniet consummatio. Quod etiam Chrysostomus, Theophylactus & nonnulli alii explent de consummatione seu destructione Jerosolymitana; tamen Patres passim & Interpretes intelligunt, saltem principaliter, simul de consummatione sæculi, de qua præcesserat interrogatio Discipulorum: Quod signum adventus tui, & consummationis sæculi. Sanè ipsis temporibus Apostolorum Evangelium quidem jam tum disseminatum erat per plurimas mundi plagas, & radicaliter in virtute feminis per totum orbem, quem vi jacti tum feminis esset aliquando repleturum (ut indicat *August. Epist.***

86.) ob quod *ad Rom. 10. indicatur jam tum impletum fuisse illud Psal. 18. In omnem terram exivit sonus eorum &c. Et ad Coloss. 1. Circum Evangelium prædicari in universa creatura, quæ sub celo est. Propriè tamen & in rigore id verum non erat (prout verificari debent Scripturæ præallegatæ) sed quodam modo loquendi, ut præmissum est; aut per quamdam hyperbolen, prout *Actor. 2. dicuntur tempore adventus Spiritus sancti fuisse Jerosolymis habitantes vii. religioſi ex omni natione quæ sub celo est.**

Admisso itaque hoc signo, constat necdum illud ubique factis impletum, ob varias regiones veteribus incognitas, immo etiam recentissimè inventas, in quibus Evangelium necdum est factis plantatum & radicatum. Ex illo tamen posito necdum irrefragabiliter sequeretur iudicium mox postea secuturum: posset enim quis illud ita intelligere, ut consummatio sit ventura tunc, subintellige primùm, id est, non antè, non autem, quasi illo tempore transacto sit brevi secutura consummatio; ut observat *Aug. Epist. 78. & post eum Beda in cap. 24. Matth.*

Præter hæc erunt varia signa horribiliora seu plagæ antea non visæ in cælis & elementis, quæ diem istum tremendum prænuntiabunt tamquam mox instantem. Sic ut enim multimodæ plagæ præcesserunt deletionem Ægyptiorum in mari rubro, variaque prodigia & flagella destructionem Jerosolymitanam, vastationemque populi Judaici (cujus utriusque nationis calamitas & excidium typus est excidii mundi) sic quoque ultima tribulatio multis tribulationibus prævenietur, priusquam scilicet extrema severitas in respiscere nolentes stringatur. Quas quidem plagas indicat Scriptura *Matth. 24. Marci 13. Lucæ 21. Apoc. 6. 8. 9. & 16. & alibi. Eas fuse delineat Lessius lib. 13. de perfect. divin. cap. 18. ubi num. 105. contendit, & optimè à Rivera ostensum asserit, plagas istas horrendas, quæ in Apocalypsi referuntur, non solum allegoricè seu mysticè, sed etiam historicè & secundum litteram esse intelligendas. Præterea ex Hieronymo refert D. Thomas quæst. 73. Supplem. art. 1. & in 4. dist. 48. quæst. 1. art. 4. & D. Bonav. eadem dist. in Expos. textus dub. 3. quindecim extraordinaria signa antecedentia iudicium. Hæc tamen (ait D. Thomas in Supplem. sup.) Hieronymus non asserit, sed in Annalibus Hebræorum se ea scripta reperisse dicit; quæ etiam (magnâ scilicet ex parte) valde parum verisimilitudinis habent. Undè utrum ira se habeant, Deus novit, inquit, D. Bonav. sup.*

In cælis proinde sol obscurabitur. *Matth. 24. fiet niger tamquam saccus cilicinus, Apoc. 6. live per obtentionem densissimarum nubium tenebras generantium, sive per substructionem divini concursus ne illuminet terram, sive per extraordinarias etiam & prodigiosas eclipses.*

LUNA